

Nr 17

Socialförsäkringsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:92 om sänkning av den statliga inkomstskatten m. m., såvitt nu är i fråga, jämte motioner

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet *dels* de delar av propositionen 1975:92 som hänvisats till utskottet, *dels* motionerna 1975:760, 1975:1207 och 1975:1209, vilka genom beslut av kammaren den 2 april 1975 återförvisats till utskottet för ny handläggning i samband med behandlingen av propositionen 1975:92. Slutligen tar utskottet till behandling upp den med anledning av propositionen 1975:36 väckta motionen 1975:1974 i vad den innehåller yrkande om höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen med 0,4 % utöver den höjning om 0,6 % som förordats i nämnda proposition. Yrkandet avser höjning av denna avgift med 8,4 % i stället för i propositionen 1975:92 föreslagna 8 %.

Propositionen

I propositionen 1975:92 har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen

dels att anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering,
4. lag om ändring i lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift,
5. lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,
6. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,
7. lag om ändring i lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet,
8. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,
9. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
10. lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring,

dels att – med ändring av sitt beslut den 5 mars 1975 – till Bidrag till sjukförsäkringen för budgetåret 1975/76 anvisa ett förslagsanslag av 2 450 000 000 kr.

I propositionen läggs fram förslag till skatteomläggning m. m. för år 1976.

På inkomstskatteområdet innebär förslaget bl. a. att såväl låginkomsttagarna som de stora grupperna i de vanligaste inkomstlägena får sänkt skatt jämfört med vad som gäller för innevarande år. Reformen finansieras genom höjda socialförsäkringsavgifter och genom höjning av vissa punktskatter. Förslaget i finansieringsfrågan innebär bl. a. att socialförsäkringsavgifterna höjs, till folkpensioneringen med 1,5 % och till sjukförsäkringen med 0,4 %. Samtidigt avvecklas den nuvarande begränsningen av avgiftsunderlaget till 7,5 gånger basbeloppet, det s. k. beloppstaket, i fråga om alla socialförsäkringsavgifter med undantag för ATP-avgiften. Chefen för socialdepartementet har i propositionen 1975:36 om ändrade ersättningsregler inom sjukförsäkringen förordat att avgiften till sjukförsäkringen härutöver höjs med 0,6 %. Även denna höjning är författningsmässigt reglerad i propositionen 1975:92. Den sammanlagda höjningen av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen uppgår enligt denna proposition således till 1 %. Propositionen 1975:36 har utskottet behandlat i sitt betänkande 1975:16.

I propositionen 1975:92 föreslås vidare en uppmjukning av den bestämmelse i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg enligt vilken f. n. vid uppskattning av förmögenhetsavkastning denna skall höjas med 10 % av det belopp varmed förmögenheten överstiger 50 000 kr. för ogift pensionär och 80 000 kr. för makar tillsammans. Dessa belopp höjs till 75 000 kr. resp. 120 000 kr.

Socialförsäkringsutskottet behandlar propositionen såvitt avser bilaga 2. Propositionen i övrigt behandlas av skatteutskottet i dess betänkande 1975:25.

De i propositionen intagna författningsförslag vilka hänvisats till socialförsäkringsutskottet är följande.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrives att 19 kap. 1, 3–4a och 7 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 kap.

1 §²

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlægga socialförsäkringsavgift till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och försäkringen för tilläggspension.

Avgift till sjukförsäkringen och till folkpensioneringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Det antal arbetstimmar per år som i allmänhet skall anses motsvara full arbetstid fastställs av regeringen efter förslag av riksförsäkringsverket. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor och ej heller till arbetstagares lön eller

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor. Vad gäller sjukförsäkringen och

¹ Lagen omtryckt 1973:908.

² Senaste lydelse 1974:790.

Nuvarande lydelse

ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halvgång det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen och folkpensioneringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggs pension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Föreslagen lydelse

folkpensioneringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggs pension skall *hänsyn icke tagas till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halvgång det vid årets ingång gällande basbeloppet. Såvitt angår försäkringen för tilläggs pension skall vidare* bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt 3 kap. 16 §. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

3 §

Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa, skall för nämnda år erlägga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen under förutsättning att han under året haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 §. Avgift erlägges dock ej av den som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder och ej heller av den som för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt denna lag.

Vid beräkning av avgift enligt första stycket tages icke hänsyn till inkomst som för år räknat ej uppgått

Vid beräkning av avgift enligt första stycket tages icke hänsyn till inkomst som för år räknat ej uppgått

Nuvarande lydelse

till femhundra kronor eller till den del den överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Har den försäkrade haft inkomst såväl av anställning som av annat förvärvsarbete, tages icke hänsyn till sistnämnda inkomst till den del summan av inkomsterna överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet.

Försäkrad, för vilken för visst år fastställts pensionsgrundande inkomst på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete, skall för nämnda år erlägga till läggspensionsavgift å den pensionsgrundande inkomsten, i vad denna härrör från inkomst av annat förvärvsarbete.

Avgift erlägges icke för inkomst, som avses i 11 kap. 3 § första stycket d).

Föreslagen lydelse

till femhundra kronor.

4 §³

Avgift till sjukförsäkringen enligt 1 § eller sjukförsäkringsavgift enligt 2 § skall utgå med *sju* procent av det belopp, varå avgiften skall beräknas. För försäkrad som på grund av undantagande enligt 11 kap. 7 § ej omfattas av sjukpenningförsäkringen eller för vilken försäkringen enligt 3 kap. 11 § gäller med karenstid, beräknas dock avgift enligt 2 § efter den lägre procentsats som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, myndighet fastställer med hänsyn till den inverkan undantagandet eller karenstiden bedömes få på försäkringens utgifter. Influtna avgifter fördelas mellan de allmänna försäkringskassorna till täckande av deras utgifter under året för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel och kostnader enligt lagen (1974:525) om ersättning

Avgift till sjukförsäkringen enligt 1 § eller sjukförsäkringsavgift enligt 2 § skall utgå med *åtta* procent av det belopp, varå avgiften skall beräknas. För försäkrad som på grund av undantagande enligt 11 kap. 7 § ej omfattas av sjukpenningförsäkringen eller för vilken försäkringen enligt 3 kap. 11 § gäller med karenstid, beräknas dock avgift enligt 2 § efter den lägre procentsats som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, myndighet fastställer med hänsyn till den inverkan undantagandet eller karenstiden bedömes få på försäkringens utgifter. Influtna avgifter fördelas mellan de allmänna försäkringskassorna till täckande av deras utgifter under året för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel och kostnader enligt lagen (1974:525) om

³ Senaste lydelse 1974:977.

Nuvarande lydelse

för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m., som åvila kassorna, samt för förvaltning, till den del utgifterna icke täckas av statsbidrag enligt 7 §. Influtna avgifter skola även täcka de kostnader som under året uppkommit för centrala studiestödsnämnden i anledning av att återbetalningspliktiga studiemedel, som belöpa på studerandes sjukperiod, enligt studiestödslagen (1973:349) icke skola återbetalas, till den del kostnaderna icke skola täckas med statliga medel enligt 7 § andra stycket. För reglering av över- och underskott skall finnas en fond, benämnd allmänna sjukförsäkringsfonden. Regeringen fastställer grunderna för överförandet av medel till och från fonden.

Föreslagen lydelse

ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m., som åvila kassorna, samt för förvaltning, till den del utgifterna icke täckas av statsbidrag enligt 7 §. Influtna avgifter skola även täcka de kostnader som under året uppkommit för centrala studiestödsnämnden i anledning av att återbetalningspliktiga studiemedel, som belöpa på studerandes sjukperiod, enligt studiestödslagen (1973:349) icke skola återbetalas, till den del kostnaderna icke skola täckas med statliga medel enligt 7 § andra stycket. För reglering av över- och underskott skall finnas en fond, benämnd allmänna sjukförsäkringsfonden.

Regeringen fastställer grunderna för överförandet av medel till och från fonden.

I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt beräknas avgiften till sjukförsäkringen enligt procentsats som regeringen fastställer. Procentsatsen skall för visst år utgöra bestämd andel av den i första stycket angivna procentsatsen. Nämn- da andel skall svara mot förhållandet mellan antalet svenska sjömän och hela antalet sjömän på svenska handelsfartyg i medeltal för den 31 oktober under de tre år, som närmast föregått det år då procentsatsen fastställs. Hänsyn tages härvid ej till fartyg med en bruttodräktighet understigande trehundra registerton. Procentsatsen beräknas med två decimaler.

4 a §⁴

Avgift till folkpensioneringen enligt 1 eller 3 § skall utgå med *fyra och sju* tiondels procent av det belopp, på vilket avgiften skall beräknas. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt beräknas dock avgiften

Avgift till folkpensioneringen enligt 1 eller 3 § skall utgå med *sax och två* tiondels procent av det belopp, på vilket avgiften skall beräknas. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt beräknas dock avgiften efter den läg-

⁴ Senaste lydelse 1974:784.

Nuvarande lydelse

efter den lägre procentsats som regeringen fastställer med motsvarande tillämpning av 4 § andra stycket. Avgifterna tillföras staten.

Föreslagen lydelse

re procentsats som regeringen fastställer med motsvarande tillämpning av 4 § andra stycket. Avgifterna tillföras staten.

7 §⁵

Statsbidrag utgår för varje år med *en fjärdedel* av allmän försäkringskassas utgifter för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel och kostnader enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m., som åvila kassan, samt för förvaltning.

Statliga medel utgår vidare för varje år med *en fjärdedel* av de kostnader som under året uppkommit för centrala studiestödsnämnden i anledning av att återbetalningspliktiga studiemedel, som belöpa på studerandes sjukperiod, enligt studiestödslagen (1973:349) icke skola återbetalas.

Statsbidrag utgår för varje år med *femton procent* av allmän försäkringskassas utgifter för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel och kostnader enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m., som åvila kassan, samt för förvaltning.

Statliga medel utgår vidare för varje år med *femton procent* av de kostnader som under året uppkommit för centrala studiestödsnämnden i anledning av att återbetalningspliktiga studiemedel, som belöpa på studerandes sjukperiod, enligt studiestödslagen (1973:349) icke skola återbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift och statsbidrag som belöper på tid före ikraftträdandet.

⁵ Senaste lydelse 1974:977.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring

Härigenom föreskrives att 38 § lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §¹

Arbetsgivare erlägger för varje år försäkringsavgift enligt vad nedan sägs.

Avgift utgår å summan av vad arbetsgivaren under året utgivit till arbetstagare, som omfattas av obligatorisk försäkring enligt denna lag, såsom lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkning av avgift skall hänsyn icke tagas till *arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Hänsyn skall ej heller tagas till* arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor.

Vid beräkning av avgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1974:791.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Redareavgift utgår för varje år å vad redaren sammanlagt under året utgivit i lön till sådana arbetstagare, som avses i 1 § första stycket lagen *den 16 maj 1958 (nr 295)* om sjömansskatt.

Avgiften beräknas för varje redare å lön i penningar och naturaförmåner i form av kost eller bostad, *sedan därifrån för varje arbetstagare dragits sådan del av lön, som för år räknat överstiger sju och en halv gånger det i 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring avsedda basbelopp som gäller vid årets ingång.* Vid beräkningen skall bortses från arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor, och arbetstagare som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för

Föreslagen lydelse

2 §²

Redareavgift utgår för varje år å vad redaren sammanlagt under året utgivit i lön till sådana arbetstagare, som avses i 1 § första stycket lagen *(1958:295)* om sjömansskatt.

Avgiften beräknas för varje redare å lön i penningar och naturaförmåner i form av kost eller bostad. Vid beräkningen skall bortses från arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor, och arbetstagare som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej

¹ Lagen omtryckt 1968:612.

² Senaste lydelse 1974:792.

Nuvarande lydelse

lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Föreslagen lydelse

heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Regeringen fastställer procentsats för redarcavgiften med hänsyn till det avgiftsbehov som föranledes av de enligt 1 § bestämda eller eljest gällande grunderna för sjöfolks pensionering. Fastställd procentsats får tillämpas tidigast för året näst efter det år varunder den fastställts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med sex tiondels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken är att hänföra till näringsgrenen byggnadsindustri i näringsgrensindelningen för yrkesskadestatistik.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till femhundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen för år räknat överstiger sju och en halv gång-
er det i 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring avsedda basbeloppet som gäller vid årets ingång.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Angående debitering och uppbörd av avgiften gäller vad därom särskilt är stadgat.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till femhundra kronor.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1962:134. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:793.

² Senaste lydelse 1974:793.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1970:742) om lönegarantiavgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen lönegarantiavgift med belopp som motsvarar en femtiondels procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till *arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Hän-*syn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring är för handen.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring är för handen.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1974:795.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift

Härigenom föreskrives att 3 § lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen arbetarskyddsavgift med belopp som motsvarar en tiondels procent av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till *arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.*

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1974:796.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen arbetsgivaravgift med belopp som motsvarar fyra tiondels procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller i naturaförmåner i form av kost eller bostad eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till *arbetstagarens lön eller ersättning i vad, den för år räknat överstiger sju och en halv gång det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring är för handen.*

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring är för handen.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1974:797.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Härigenom föreskrives att 20 § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Preliminär avgift för visst år skall utgå med belopp motsvarande arbetsgivarens under nästföregående år debiterade slutliga avgift. Äro de för utgiftsåret gällande procentsatserna för avgiftsuttaget *enligt lagen om allmän försäkring* högre eller lägre än procentsatserna för det år som den sålunda debiterade slutliga avgiften avser, skall hänsyn härtill tagas vid bestämmandet av den preliminära avgiften. Regeringen äger förordna att hänsyn skall tagas även till mera betydande ändring, som avgiftsunderlaget kan antagas komma att undergå till följd av den allmänna löneutvecklingen.

Preliminär avgift för visst år skall utgå med belopp motsvarande arbetsgivarens under nästföregående år debiterade slutliga avgift. Äro de för utgiftsåret gällande procentsatserna för avgiftsuttaget högre eller lägre än procentsatserna för det år som den sålunda debiterade slutliga avgiften avser *eller ha avgiftsbestäm-
melserna undergått annan ändring av
betydelse*, skall hänsyn härtill tagas vid bestämmandet av den preliminära avgiften. Regeringen äger förordna att hänsyn skall tagas även till mera betydande ändring, som avgiftsunderlaget kan antagas komma att undergå till följd av den allmänna löneutvecklingen.

Har slutlig avgift som avses i föregående stycke icke påförts arbetsgivaren, skall särskild beräkning ske av den preliminära avgiften. Därvid skall den preliminära avgiften bestämmas till belopp, vilket beräknas så nära som möjligt komma att motsvara den slutliga avgiften.

Särskild beräkning av preliminär avgift för visst år skall jämväl göras, därest det kan antagas, att den slutliga avgiften för samma år kommer att avvika från den i första stycket angivna slutliga avgiften med minst en femtedel av sistnämnda avgift. Särskild beräkning må ske även i annat fall än nyss är sagt, därest skillnaden mellan eljest utgående preliminär avgift och påräknelig slutlig avgift skulle bli mer betydande eller annan särskild omständighet föreligger.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹Lagen omtryckt 1974:938.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrives att 5 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensions-tillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barnstillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svägerlag må vara föranledd att utgiva.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för den som är gift *fjrtiotusen* kronor, och för annan *femtio* tusen kronor.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för den som är gift *sextiotusen* kronor, och för annan *sjuttiofemtusen* kronor.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av regeringen.

Ifråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmaste hela tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

¹ Lagen omtryckt 1973:909.

² Senaste lydelse 1974:786.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring

Härigenom föreskrives att 16 § lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*16 §¹

Bestämmelserna i tredje stycket punkterna 1–4 övergångsbestämmelserna till lagen den 5 maj 1960 (nr 99) angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering skola alltså äga motsvarande tillämpning. Dock skall beträffande änkepension efter man, som avlidit före den 1 juli 1960, i stället för 8 § första stycket lagen om folkpensionering i lagrummets lydelse före nämnda tidpunkt gälla, att sådan pension minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga tvåtusen kronor. Vid tillämpning i fall som nu sagts av 13 § 2 mom. sistnämnda lag skall ock procenttalet 20 utbytas mot 10 samt beloppet 20 000 kronor utbytas mot 50 000 kronor.

Bestämmelserna i tredje stycket punkterna 1–4 övergångsbestämmelserna till lagen den 5 maj 1960 (nr 99) angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering skola alltså äga motsvarande tillämpning. Dock skall beträffande änkepension efter man, som avlidit före den 1 juli 1960, i stället för 8 § första stycket lagen om folkpensionering i lagrummets lydelse före nämnda tidpunkt gälla, att sådan pension minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga tvåtusen kronor. Vid tillämpning i fall som nu sagts av 13 § 2 mom. sistnämnda lag skall ock procenttalet 20 utbytas mot 10 samt beloppet 20 000 kronor utbytas mot 75 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

¹ Senaste lydelse 1970:188.

Motioner med anledning av propositionen 1975:92

Med anledning av propositionen 1975:92 har väckts följande motioner

1975:2106 av herr Bohman m. fl. (m) vari hemställs bl. a. att riksdagen

1. beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till åtgärder avsedda att begränsa de problem för vissa pensionärer, som de höjda taxeringsvärdena kommer att medföra, i enlighet med vad som i motionen anförts,

2. avslår förslaget i propositionen om en höjning av arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen med 0,4 procentenheter och arbetsgivaravgiften för folkpensionering med 1,5 procentenheter,

3. avslår förslaget i propositionen om att avveckla begränsningen för avgiftsunderlaget till 7,5 gånger basbeloppet per årslön för socialförsäkringsavgifterna;

1975:2109 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs bl. a. att riksdagen beslutar att från skyldighet att betala de i propositionen föreslagna, av skatteomläggningen betingade, förhöjningarna av avgifter som skall betalas av arbetsgivare undanta kommuner och landsting;

1975:2110 av herrar Jonsson i Mora (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) vari hemställs att riksdagen begär förslag till höjning av de inkomstgränser vid vilka de kommunala bostadstilläggen m. m. för pensionärer börjar avtrappas;

1975:2111 av herrar Josefson (c) och Hallenius (c) vari hemställs att riksdagen vid sin behandling av propositionen 1975:92 hos regeringen begär att pensionsålderskommittén får i uppdrag att med förtur framlägga förslag angående utformningen av regler om s. k. likställighetsavtal så att de kan tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1976;

1975:2117 av herr Ringaby m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till höstens riksmöte innebärande att s. k. likställighetsavtal med avseende på uppdragsinkomster fr. o. m. år 1976 kan slutas också enbart om socialförsäkringsavgifterna till sjukförsäkringen och folkpensioneringen.

Av motionerna 2106 och 2109 behandlar socialförsäkringsutskottet endast ovan angivna yrkanden. Motionen 2106 i övrigt behandlas av skatteutskottet, medan övriga yrkanden i motionen 2109 behandlas av skatteutskottet och socialutskottet.

Motion med anledning av propositionen 1975:36

Med anledning av den av socialförsäkringsutskottet i betänkande SFU 1975:16 behandlade propositionen 1975:36 med förslag till ändrade ersättningsregler inom sjukförsäkringen, m. m. väcktes bl. a. en motion 1975:1974 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari yrkades bl. a. att socialförsäkrings-

avgiften till sjukförsäkringen skulle höjas med 0,4 % utöver i nämnda proposition förordade 0,6 %. Utskottet tillstyrkte bifall till propositionen och avstyrkte således bifall till motionen.

Till utskottet återförvisat ärende

Socialförsäkringsutskottet behandlade i sitt betänkande 1975:11 följande motioner, nämligen

motionen 1975:760 av herr Ringaby m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen

1. beslutar att egenföretagare som vid ingången av det år avgiftsberäkningen avser uppnått 65 års ålder från och med år 1975 befrias från socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen oavsett företagsform,

2. hos regeringen begär utredning och förslag syftande till att åldersgränsregler för socialförsäkringsavgiften till folkpensioneringen införs generellt i enlighet med vad i motionen anförts;

motionen 1975:1207 av herr Jonsson i Mora m. fl. (fp, c, m) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att befria arbetsgivarna från att erlagga sjukförsäkringsavgift för arbetstagare som fyllt 67 år,

2. att samtidigt befria arbetsgivarna från att erlagga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen för arbetstagare som fyllt 65 år;

motionen 1975:1209 av herr Josefson m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning om införande av ett avgiftsfritt belopp i botten av inkomsten vid beräkning av egenavgifter till socialförsäkringarna för egna företagare och fria yrkesutövare.

Med anledning av motionerna anförde utskottet följande.

Motionärerna i motionen 760 av herr Ringaby m. fl. (m) påtalar att en egenföretagare som driver en rörelse i form av aktiebolag och därmed betraktas som sin egen arbetsgivare måste betala socialförsäkringsavgift på egen inkomst från detta företag oberoende av hur gammal han är men att han är befriad från avgift på samma inkomst efter 65 års ålder om han driver rörelsen som handelsbolag eller enskild firma. Enligt motionärernas mening bör egenföretagare som uppnått 65 års ålder vara befriade från skyldighet att erlagga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen, oavsett företagsform, och motionärerna begär därför författningsändring av sådan innebörd att gälla fr. o. m. 1975. Samma åldersgräns bör – menar de – gälla generellt även i fråga om anställda, och de begär därför utredning om och förslag till en sådan generell åldersgräns. Herr Jonsson i Mora m. fl. (fp, c, m) framhåller i motionen 1207 att det är otillfredsställande att en egenföretagares skyldighet att erlagga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen efter 65 års ålder – liksom hans skyldighet att betala avgift till sjukförsäkringen efter 67 års ålder – skall vara beroende av i vilken form han bedriver sitt företag. Motionärerna pekar på att avgift till tilläggs-pensioneringen inte tas ut av vare sig arbetsgivare eller egenföretagare om

den försäkrade uppnått 65 års ålder. Nuvarande bestämmelser om avgiftsskyldighet för arbetsgivare rimmar också – menar de – illa med talet om förbättringar för äldre arbetstagare, eftersom arbetsgivarna till följd av de ständigt stigande avgifterna till folkpensioneringen och sjukförsäkringen ofta inte har möjlighet att anlita den värdefulla arbetskraft som intresserade och arbetsdugliga äldre utgör. Motionärerna begär därför författningsändring av innebörd att arbetsgivare inte skall behöva erlägga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen för arbetstagare som fyllt 65 år och inte heller socialförsäkringsavgift till sjukförsäkringen för arbetstagare som fyllt 67 år.

Frågan om att avskaffa socialförsäkringsavgiften till folkpensioneringen för arbetstagare och egenföretagare som driver sin rörelse i form av aktiebolag och fyllt 65 år prövades av riksdagen år 1974. I samband därmed uttalade socialförsäkringsutskottet (SfU 1974:1) – med hänvisning till att i pensionsålderskommitténs uppdrag ingick att utreda hela frågan om utformningen av avgiftsreglerna inom den allmänna försäkringen – att frågan om en övre åldersgräns för uttaget av socialförsäkringsavgift borde tas upp i det sammanhanget och ges en skyndsam lösning. Vad utskottet sålunda anfört gavs Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet vidhåller sin uppfattning att de i motionerna aktualiserade frågorna bör prövas av pensionsålderskommittén och är därför inte berett att medverka till omedelbara lagändringar av den art som motionärerna avser. Med hänsyn till riksdagens uttalanden förra året kan det enligt utskottets mening förutsättas att kommittén i sitt fortsatta arbete kommer att ge frågan om en övre åldersgräns för uttag av socialförsäkringsavgifter hög prioritet. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna.

Herr Josefson m. fl. (c) framhåller i motionen 1209 att de egenavgifter som egna företagare och fria yrkesutövare har att erlägga till socialförsäkringarna utgör en mycket tung ekonomisk börda, vilket bl. a. sammanhänger med att avgifterna tas ut på ett bruttobelopp under det att vanlig inkomstskatt beräknas på inkomsten efter grundavdrag. Motionärerna erinrar om att egenföretagare och fria yrkesutövare fr. o. m. år 1975 är befriade från allmän arbetsgivaravgift på belopp som inte överstiger 10 000 kr. Enligt motionärernas mening bör ett liknande avgiftsfritt belopp införas också i fråga om egenföretagarnas och de fria yrkesutövarnas socialförsäkringsavgifter.

Även den nu berörda frågan prövades av riksdagen förra året. Med anledning av en motion med samma innehåll som motionen 1209 framhöll utskottet att det förelåg en avgörande skillnad mellan å en sidan den allmänna arbetsgivaravgiften och å andra sidan socialförsäkringsavgifterna. Den förra hade karaktären av skatt och borde därför kunna användas som ett medel att stimulera företagets bärkraft. Socialförsäkringsavgifterna däremot hade tillkommit för att bereda de försäkrade ett grundskydd vid bl. a. sjukdom och ålderdom, och detta grundskydd måste alla försäkrade vara med om att betala. Selektiva åtgärder av den art motionärerna avsåg skulle innebära att man övervältrade kostnaderna för detta grundskydd på andra försäkrade. På grund härav avstyrkte utskottet bifall till motionen, och riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Av det anförda framgår att utskottet anser att det, med hänsyn inte minst till det berättigade kravet på likformighet i bestämmelserna mellan olika försäkrade när det gäller skyldighet att erlägga socialförsäkringsavgifter, kan finnas anledning att införa en generell övre åldersgräns på sätt motionärerna i motionerna 760 och 1207 avser. Utskottet anser det däremot av rättviseskäl omotiverat att differentiera avgifterna och avstyrker därför bifall till motionen 1209.

Genom beslut den 2 april 1975 har kammaren beslutat återförvisa motionerna 1975:760, 1975:1207 och 1975:1209 till utskottet för ny handläggning i samband med behandlingen av propositionen 1975:92.

Utskottet

Inledning

I propositionen 1975:36 – behandlad av socialförsäkringsutskottet i dess betänkande 1975:16 och tillstyrkt av utskottet – har lagts fram förslag till betydande utvidgningar av sjukförsäkringens ersättningsregler fr. o. m. den 1 januari 1976. Departementschefen uttalar i propositionen att de nya bestämmelserna – jämte en konstaterad ökning av sjukfrekvensen – föranleder en höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen med 0,6 % från 7 till 7,6 %.

I enlighet med den s. k. Haga II-uppgörelsen mellan socialdemokraterna, folkpartiet och centerpartiet samt på grundval av 1972 års skatteutrednings delbetänkande (SOU 1974:103) Skatteomläggning 1976 läggs i propositionen 1975:92 fram förslag om en provisorisk skattereform avseende 1976 års inkomster. Kostnaderna för skatteomläggningen beräknas uppgå till 6 200 milj. kr. Detta belopp skall finansieras – förutom genom en höjning av vissa punktskatter – genom en höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen med 0,4 % och genom en höjning av socialförsäkringsavgiften till folkpensioneringen med 1,5 % samt genom att taket för avgiftsunderlaget tas bort för andra socialförsäkringsavgifter än den till ATP. De i anslutning till skatteomläggningen föreslagna höjningarna av socialförsäkringsavgifterna och borttagandet av taket för avgiftsunderlaget beräknas sammanlagt ge staten en inkomstförstärkning med 4 130 milj. kr.

Den höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen till sammanlagt 8 % som betingas av förslagen i propositionerna 1975:36 och 1975:92 är författningsmässigt reglerad i sistnämnda proposition. Genom utvidgningen av avgiftsunderlaget och höjningen av avgiftsprocenten för sjukförsäkringen beräknas 85 % av sjukförsäkringens kostnader, inräknat kostnader för föräldraförsäkringen och den särskilda sjukförsäkringen för studerande med studiemedel, bli täckta genom socialförsäkringsavgifter från arbetsgivare och egenföretagare. Till följd härav ändras statsbidraget till sjukförsäkringen från 25 % till 15 % av kostnaderna fr. o. m. år 1976. Genom de nya finansieringsreglerna beräknas anslaget för bidrag till sjukförsäkringen under budgetåret minska till 2 450 milj. kr.

För folkpensioneringen beräknas utvidgningen av avgiftsunderlaget och höjningen av avgiftsprocenten innebära att ca 60 % av folkpensionskostnaderna 1976 kommer att täckas genom socialförsäkringsavgifter.

De i propositionen 1975:92 föreslagna åtgärderna på det skattepolitiska området behandlas av skatteutskottet i dess betänkande SkU 1975:25.

Socialförsäkringsutskottet behandlade i sitt betänkande 1975:11 tre motioner från riksdagens början nämligen 760, 1207 och 1209. Kammarerna har genom beslut den 2 april 1975 återförvisat dessa motioner till utskottet för behandling i samband med propositionen 1975:92. I det följande behandlar utskottet, förutom nämnda motioner, de delar av propositionen 1975:92 som hänvisats till utskottet och de motionsyrkanden vilka väckts i anslutning härtill.

Utskottet behandlar i detta sammanhang också den med anledning av propositionen 1975:36 väckta partimotionen 1974 av herr Hermansson m. fl. (vpk) i vad den innehåller yrkande om höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen. Enligt yrkandet skall nämnda avgift höjas till 8,4 % i stället för i propositionen 1975:92 föreslagna 8 %.

Höjningarna av socialförsäkringsavgifterna och borttagandet av avgiftstaket

I partimotionen 2106 av herr Bohman m. fl. (m) yrkas avslag på propositionen i vad den innehåller förslag om höjning av socialförsäkringsavgifterna till sjukförsäkringen och folkpensioneringen med tillhopa 1,9 % för att finansiera skatteomläggningen 1976 och om slopande av den övre gränsen i avgiftsunderlaget för uttag av dessa avgifter. Motionärerna framhåller att det måste anses principiellt felaktigt att socialförsäkringsavgifterna används för finansiering av åtgärder som saknar samband med socialförsäkringssystemet. Höjningarna avser inte en förbättring av socialförsäkringssystemet. Syftet med dem är i stället att ge staten inkomster. Borttagandet av avgiftstaket innebär – menar motionärerna – en kraftig marginalskattehöjning på extrainkomster för dem vars inkomster överstiger inkomsttaket. En person med en inkomst på 70 000 kr. får en marginalskatt på extrainkomster av annat förvärvsarbete än anställning om ca 85 % och egenföretagare och fria yrkesutövare kommer – framhåller motionärerna – att generellt drabbas av samma höga marginalskatt.

Herr Hermansson m. fl. (vpk) framhåller i motionen 2109 att höjningen av socialförsäkringsavgifterna, genom att den drabbar också kommuner och landsting, kan komma att ge utslag i höjda kommunalskatter. Motionärerna anser därför att kommuner och landsting bör befrias från den höjning av socialförsäkringsavgifterna som föreslås i propositionen. De kostnader för skatteomläggningen som inte finansieras genom höjda socialförsäkringsavgifter bör enligt motionärernas mening täckas genom höjningar av bolagskatten och förmögenhetsskatten.

I motionerna 2111 av herrar Josefson och Hallenius (båda c) samt 2117 av herr Ringaby m. fl. (m) tas upp frågor rörande likställighetsavtal. Herrar Josefson och Hallenius framhåller sålunda att kontantersättning eller naturaförmåner för arbete som försäkrad utför för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst anses som inkomst av annat förvärvsarbete än anställning för såvitt inte likställighetsavtal träffats mellan den försäkrade

och uppdragsgivaren. Om sådant avtal ingåtts är den senare skyldig att stå för avgiften. I annat fall skall avgiften erläggas av den försäkrade. Motionärerna framhåller att frågan om skyldighet att erlagga socialförsäkringsavgift kommer att få särskild aktualitet i samband med att man tar bort avgiftstaket för egenavgifter. De anser det därför angeläget att pensionskommittén får i uppdrag att med förtur lägga fram förslag till utformning av bestämmelser angående s. k. likställighetsavtal. Liknande synpunkter har framförts i motionen 2117. Motionärerna i denna motion anvisar en lösning som går ut på att det skall vara möjligt att fr. o. m. år 1976 sluta likställighetsavtal enbart i fråga om avgifterna till sjukförsäkringen och folkpensioneringen.

Vad först angår frågan om avgiftsuttaget vill utskottet erinra om att utskottet i sitt betänkande SfU 1975:16 tillstyrkt regeringens förslag i propositionen 1975:36 om en höjning av patientavgifterna inom den öppna sjukvården från 12 kr. till 15 kr. och vid telefonrådförfrågning från 5 kr. till 10 kr. Utskottet har alltså avstyrkt bifall till yrkandet i motionen 1974 om att nämnda patientavgifter skall bibehållas oförändrade. Utskottets ställningstagande till nämnda proposition innebär att yrkandet i motionen 1974 om ytterligare höjning av socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen förfallit.

Det i propositionen 1975:92 framlagda förslaget till provisorisk skatteomläggning har tillkommit i syfte bl. a. att möjliggöra reallöneökning för arbetstagarna utan motsvarande ökning av bruttolöner. Löntagarorganisationerna har vid överläggningar med regeringen förklarat sig beredda att i avtalsförhandlingarna för år 1976 beakta vad arbetsgivarna påförts i direkt höjda socialförsäkringsavgifter. På grund härav och då skatteutskottet i sitt betänkande 1975:25 i allt väsentligt tillstyrkt bifall till den skatteomläggning som föreslås i propositionen anser socialförsäkringsutskottet sig böra biträda förslaget om den höjning av avgiftsprocenten för socialförsäkringsavgifterna till sjukförsäkringen och folkpensioneringen som föranleds av nämnda skatteomläggning och förslaget om att avgiftstaket för socialförsäkringsavgifterna tas bort. Utskottet avstyrker alltså bifall till yrkandet i motionen 2106 om avslag på propositionen i denna del. Utskottet är inte heller berett biträda yrkandet i motionen 2109 om att kommuner och landsting skall betala oförändrad avgift.

I fråga om den i motionen 2111 och 2117 aktualiserade frågan om likställighetsavtal vill utskottet framhålla följande.

Likställighetsavtal innebär en överenskommelse om att ersättning, som i och för sig är att anse som inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, skall anses som inkomst av anställning. Om sådant avtal slutits betalar den som utger ersättningen arbetsgivaravgift för denna, och den försäkrade slipper därmed betala egenavgift.

Likställighetsavtal kan träffas antingen i fråga om ATP-avgift eller i fråga om såväl ATP-avgift som avgift till sjukförsäkringen. Däremot kan sådant

avtal inte avse enbart avgift till sjukförsäkringen. Vare sig ett likställighetsavtal avser enbart ATP-avgift eller både denna avgift och avgiften till sjukförsäkringen, slipper den försäkrade betala egenavgift till folkpensioneringen. Å andra sidan finns det ingen möjlighet för utbetalaren att ta på sig avgiftsskyldighet för sjukförsäkringen och folkpensioneringen utan att samtidigt åta sig att erlægga avgift till ATP. Av det anförda framgår att i de fall likställighetsavtal inte träffats, avgiftshöjningarna och slopandet av avgiftstaket kommer att innebära en ökad belastning för den försäkrade, medan i de fall likställighetsavtal slutits uppdragsgivaren kommer att få motsvarande ökade belastning.

Även om socialförsäkringsavgifterna är avdragsgilla vid taxeringen vare sig det är uppdragsgivaren eller den försäkrade som erlägger avgiften vill utskottet inte bestrida att avgiftshöjningarna och slopandet av avgiftstaket kan komma att innebära problem i fråga om olika slags uppdragsinkomster som härrör från annat förvärsarbete än anställning.

Som framhållits i propositionen tillhör reglerna för likställighetsavtal de frågor som skall prövas av pensionsålderskommittén – kommittén har numera antagit benämningen pensionskommittén. Enligt vad utskottet inhämtat avser kommittén att skyndsamt behandla de frågor som avser likställighetsavtalen och att framlägga ett delbetänkande i ämnet redan till hösten. Härigenom får yrkandena i motionen 2111 och 2117 anses besvarade. De bör alltså inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I fråga om de till utskottet återförvisade motionerna 760, 1207 och 1209 har utskottet vid sin förnyade behandling av ärendet beslutat avge yttrande som är likalydande med utskottets yttrande i betänkandet 1975:11 (s. 19 och 20 ovan).

Hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg

Utskottet har slutligen att ta ställning till yrkandena i motionerna 2106 och 2110. I den förra, partimotionen från m, begär motionärerna förslag till åtgärder avsedda att begränsa de problem för vissa pensionärer som de höjda taxeringsvärdena enligt motionärernas mening kan komma att medföra, och i den senare yrkar herrar Jonsson i Mora och Westberg i Ljusdal (båda fp) en höjning av de årsinkomstgränser vid vilka hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skall reduceras; motionärerna framhåller att dessa gränser, 2 000 kr. för ensam pensionär och 3 000 kr. för pensionärspär, fastställdes redan 1969 och att därefter basbeloppet höjts med över 3 000 kr. till följd av förändringar i levnadskostnadsindex.

Med anledning av dessa motionsyrkanden vill utskottet erinra om att propositionen i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension innehåller förslag om att den skärpningsregel, enligt vilken f. n. vid uppskattning av förmögenhetsavkastning denna skall höjas med 10 % av det belopp varmed förmögenheten överstiger 50 000 kr. för ogift pensionär

och 80 000 kr. för makar tillsammans skall mildras redan fr. o. m. den 1 juli 1975 dvs. från den tidpunkt då de nya taxeringsvärdena börjar tillämpas vid pensionsberäkning. De nya bestämmelserna innebär att det skärpningsfria förmögenhetsbeloppet höjs till 75 000 kr. för ogift pensionär och till 120 000 kr. för makar tillsammans. Höjningen av förmögenhetsgränserna är av generell natur och således likformig för fastighetsinnehav och förmögenhet som består av exempelvis banktillgodohavanden. Någon höjning av de årsinkomster som skall gälla vid inkomstprövning av hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg är enligt utskottets mening inte nu motiverad med hänsyn till att riksdagen så sent som i höstas och med verkan fr. o. m. den 1 januari i år beslutat att den reduktionsfaktor som skall tillämpas i fråga om inkomster överstigande årsinkomstgränserna skall utgöra en tredjedel i stället för som tidigare hälften.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till berörda yrkande i motionen 2106 och till motionen 2110.

I årets budgetproposition 1975:1 bil. 7 punkt B 6 har för Bidrag till sjukförsäkringen tagits upp ett förslagsanslag av 2 760 milj. kr. Riksdagen har den 5 mars 1975 (SfU 1975:1; rskr 26) bifallit propositionen i denna del. I propositionen 1975:92 framhåller chefen för socialdepartementet att anslagsbehovet för nästkommande budgetår genom de nya finansieringsreglerna kommer att minska till 2 450 milj. kr. och han begär därför att riksdagen, med ändring av sitt tidigare beslut, skall till Bidrag till sjukförsäkringen anvisa ett förslagsanslag motsvarande sistnämnda belopp. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot den ändrade medelsanvisningen och tillstyrker därför propositionen i denna del. Mot de delar av propositionen som inte tagits upp till särskild behandling har utskottet inte heller något att erinra.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande avgiftsprocent för uttag av avgift till sjukförsäkringen att riksdagen med bifall till propositionen 1975:92 och med avslag på motionerna 1975:1974 och 1975:2106 båda i motsvarande del antar den i propositionen föreslagna lydelsen av 19 kap. 4 § lagen om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring;
2. beträffande avgiftsprocent för uttag av avgift till folkpensioneringen samt avgiftstak att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionen 1975:2106 i motsvarande del antar den i propositionen föreslagna lydelsen av 19 kap. 1 och 4 a §§ lagen om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring;

3. beträffande befrielse från avgiftsskyldighet för kommuner och landsting att riksdagen avslår motionen 1975:2109 i motsvarande del;
4. beträffande åldersgränsregler att riksdagen avslår motionerna 1975:760 och 1975:1207;
5. beträffande likställighetsavtal att riksdagen avslår motionerna 1975:2111 och 1975:2117;
6. beträffande avgiftsfritt bottenbelopp i vissa fall att riksdagen avslår motionen 1975:1209;
7. beträffande åtgärder för pensionärerna med anledning av 1975 års fastighetstaxering att riksdagen avslår motionen 1975:2106 i motsvarande del;
8. beträffande årsinkomstgränsen i fråga om rätten till kommunalt bostadstillägg m. m. att riksdagen avslår motionen 1975:2110;
9. att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till
 - a. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring i den mån densamma inte behandlats under 1 och 2 ovan,
 - b. lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
 - c. lag om ändring i lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering,
 - d. lag om ändring i lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift,
 - e. lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,
 - f. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,
 - g. lag om ändring i lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet,
 - h. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring m. m.,
 - i. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
 - j. lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring;
10. att riksdagen med ändring av sitt beslut den 5 mars 1975 till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budgetåret 1975/76 anvisar ett förslagsanslag av 2 450 000 000 kr.

Stockholm den 29 april 1975

På socialförsäkringsutskottets vägnar

TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Carlsson i Vikmanshyttan* (c), Karlsson i Ronneby (s), fru Håvik (s), herrar Marcusson (s), Lindström (s), Fridolfsson (m), Nilsson i Kristianstad (s), Andersson i Nybro (c), Nilsson i Norrköping (s), Andersson i Edsbro (c), Nisser (m), fröken Rogestam (c), herrar Hagberg i Borlänge (vpk) och Westberg i Ljusdal (fp).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

beträffande avgiftsprocent för uttag av avgift till sjukförsäkringen

1. av herrar Fridolfsson (m) och Nisser (m) vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande i tredje stycket på s. 23 som börjar med "På grund" och slutar med "oförändrad avgift." bort ha följande lydelse:

Trots detta och trots att skatteutskottet i sitt betänkande 1975:25 i allt väsentligt tillstyrkt bifall till den i propositionen föreslagna skatteomläggningen anser sig socialförsäkringsutskottet inte kunna biträda förslaget om höjning av avgiftsprocenten för socialförsäkringsavgifterna till sjukförsäkringen och folkpensioneringen som ett led i finansieringen av den i propositionen förordade skatteomläggningen. Inte heller då det gäller det föreslagna slopandet av avgiftstaket för socialförsäkringsavgifterna kan utskottet biträda propositionen. Också i det fallet saknar åtgärden försäkringsmässig anknytning och har endast karaktären av skattefinansiering. Som framhålls i motionen 2106 avser varken den föreslagna höjningen av socialförsäkringsavgifterna eller borttagandet av avgiftstaket en förbättring av socialförsäkringssystemet.

Om man effektuerar förslaget i propositionen kommer således de ifrågavarande avgifterna att förlora sin speciella karaktär av socialförsäkringsavgifter. Ett borttagande av avgiftstaket skulle nämligen innebära att socialförsäkringsavgifterna kom att utgå på inkomstdelar, där de inte är förknäpade med några sociala förmåner.

Utskottet delar alltså den i motionen framförda uppfattningen och motsätter sig att den logiska uppbyggnaden av reglerna för socialförsäkringsavgifterna helt omintetgörs, vilket dessvärre skulle bli följden av ett förverkligande av propositionen 92 i detta avseende.

Utskottet är medvetet om att ett finansieringsbehov kan uppkomma, i varje fall skenbart, om den i propositionen föreslagna skattesänkningen skall kunna föras i hamn utan särskild höjning av socialförsäkringsavgifterna och utan slopande av avgiftstaket.

I propositionen tas emellertid inte hänsyn till bl. a. den automatiska skattekärpning som penningvärdeförsämringen i kombination med skatteprogressionen kommer att medföra och som kan beräknas motsvara en in-

komstförstärkning med omkring 2,5 miljarder kronor. De inkomster om nära en miljard kronor som införandet av höjda och nya punktskatter den 1 juli i år – och i några fall redan tidigare – medför under första hälften av budgetåret 1975/76 räknas i propositionen inte heller som finansieringsunderlag till skatteomläggningen. Detsamma gäller den extra utvidgning av skatteunderlaget som avtalsförhandlingarna medfört och kommer att medföra. Utskottet menar därför att de försäkringsmässiga principerna för ifrågavarande avgifter och avgiftstaket med fördel kan bibehållas då det från finansieringssynpunkt framstår helt överflödigt att göra ett sådant ingrepp i systemet som det i propositionen förordade.

Utskottet biträder således yrkandet i motionen 2106. Därmed tillgodoses också det i motionen 2109 framförda önskemålet att kommuner och lands-ting skall betala oförändrad avgift.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1975:2106 i motsvarande del samt med avslag på propositionen 1975:92 och motionen 1975:1974 i motsvarande del beslutar att i 19 kap. 4 § första stycket lagen om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring ordet "åtta" skall bytas ut mot orden "sju och sex tiondels";

2. av herr Hagberg i Borlänge (vpk) som – under förutsättning av riksdagens bifall till reservationen 1 av herr Hagberg i Borlänge till utskottets betänkande SfU 1975:16 med anledning av propositionen 1975:36 om ändrade ersättningsregler inom sjukförsäkringen m. m. – anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 23 som börjar med "Vad först" och slutar med "sjukförsäkringen förfallit." bort ha följande lydelse:

Utskottet har i sitt betänkande 1975:16 uttalat sin anslutning till den i motionen framförda uppfattningen att socialförsäkringsavgiften till sjukförsäkringen bör höjas med 0,4 % utöver vad som föreslagits i propositionen 1975:36. Vid sådant förhållande tillstyrker utskottet med anledning av nu förevarande proposition och med bifall till motionen 1975:1974 i motsvarande del att socialförsäkringsavgiften höjs till 8,4 % i stället för i propositionen föreslagna 8 %.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1975:1974 och med avslag på motionen 1975:2106 båda i motsvarande del samt med anledning av propositionen 1975:92 antar den i propositionen föreslagna lydelsen av 19 kap. 4 § lagen om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring med den ändringen att i första stycket ordet "åtta" byts ut mot orden "åtta och fyra tiondels";

beträffande avgiftsprocent för uttag av avgift till folkpensioneringen samt avgiftstak

3. av herrar Fridolfsson (m) och Nisser (m) vilka under återopande av utskottets motivering i reservationen 1 ansett att utskottet under 2 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1975:2106 i motsvarande delar och med avslag på propositionen beslutar

dels att i 19 kap. 4 a § första stycket lagen om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring orden "sex och två" skall bytas ut mot orden "fyra och sju"

dels att 19 kap. 1 § samma lag skall erhålla följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

19 kap.

1 §

Arbetsgivare skall --- för tilläggspension.

Avgift till --- utfört arbete.

Avgift till --- samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor. Vad gäller sjukförsäkringen och folkpensioneringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall hänsyn icke tagas till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall vidare bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen och folkpensioneringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas så-

Regeringens förslag

11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Avgift — — — vid inkomsttaxeringen.

Reservanternas förslag

som inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

beträffande befrielse från avgiftsskyldighet för kommuner och landsting

4. av herr Hagberg i Borlänge (vpk) som anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande i tredje stycket på s. 23 som börjar med "Utskottet är" och slutar med "oförändrad avgift." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motionen 1975:2109 framförda uppfattningen att kommuner och landsting bör befrias från den i propositionen föreslagna höjningen av socialförsäkringsavgifterna. I motionen framhålls att arbetsgivaravgiften skulle vara att föredra, men motionärerna utvecklar samtidigt synpunkter på en mera ändamålsenlig lösning på problemet företags- och bolagsbeskattning. Kommuner och landsting bör enligt motionärernas mening helt befrias från arbetsgivaravgifter. I det aktuella sammanhanget begränsar sig motionärerna till att yrka att kommuner och landsting befrias från de föreslagna höjningarna. Utskottet ansluter sig till motionsyrkandets begränsning till att kommuner och landsting erhåller befrielse från de föreslagna höjningarna.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motionen 1975:2109 i motsvarande del uttalar att kommuner och landsting bör undantas från de föreslagna höjningarna av socialförsäkringsavgifterna;

beträffande likställighetsavtal

5. av herrar Fridölfsson (m) och Nisser (m) vilka anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande i tredje stycket på s. 24 som börjar med "Härigenom får" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Utskottet förutsätter att utredningsbetänkandet läggs så tidigt att proposition i ämnet, efter vederbörlig remissbehandling, kan föreläggas riksmötet i höst. Vad utskottet sålunda anfört bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under 5 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1975:2111 och 1975:2117 ger regeringen till känna vad utskottet anfört;

beträffande avgiftsfritt bottenbelopp i vissa fall

6. av herrar Carlsson i Vikmanshyttan (c), Andersson i Nybro (c), Andersson i Edsbro (c) och fröken Rogestam (c) vilka anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 24 som börjar med "I fråga" och slutar med "20 ovan)." bort ha följande lydelse:

I fråga om de till utskottet återförvisade motionerna 760 och 1207 har utskottet vid sin förnyade behandling av ärendet beslutat avge yttrande som är likalydande med utskottets yttrande i betänkandet 1975:11 (s. 19 och 20 ovan).

Beträffande den återförvisade motionen 1209 har utskottet beslutat avge följande yttrande:

Socialförsäkringsavgifterna till folkpensioneringen och sjukförsäkringen har höjts avsevärt under senare år. I år skall företagen betala en avgift till folkpensioneringen som uppgår till 4,2 % av avgiftsunderlaget. Enligt tidigare riksdagsbeslut höjs avgiften nästa år till 4,7 %. Avgiften till sjukförsäkringen utgör för 1975 7 % av avgiftsunderlaget.

Socialförsäkringsavgifterna innebär redan nu en väsentlig belastning för i synnerhet egenföretagarna och de fria yrkesutövarna. Med den höjning av avgifterna som behandlas i detta betänkande kommer svårigheterna för dessa kategorier avgiftspliktiga att bli ytterligare starkt markerade.

Utskottet vill erinra om att allmän arbetsgivaravgift inte tas ut på de första 10 000 kronorna av avgiftsunderlaget och att den avgiftsfria delen av egenföretagarnas inkomster nu föreslås höjd till 18 000 kr.

Med den storlek som avgifterna till socialförsäkringen fått blir dessa för dem som har låga inkomster ytterst kännbara, enär avgiftsuttaget sker utan något avgiftsfritt bottenbelopp.

Vid skatteuttag finns ett grundavdrag och vid erläggande av allmän arbetsgivaravgift en avgiftsfri del. Starka skäl talar också för att ett avgiftsfritt bottenbelopp införs för egenavgifterna till socialförsäkringen för att man skall erhålla nödvändiga lättnader i skatte- och avgiftsuttagen för den berörda gruppen inkomsttagare.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1975:1209 hos regeringen begär utredning av frågan om ett avgiftsfritt bottenbelopp vid beräkning av egenföretagares och fria yrkesutövaras egenavgifter till socialförsäkringarna;

beträffande åtgärder för pensionärerna med anledning av 1975 års fastighetstaxering

7. av herrar Fridolfsson (m) och Nisser (m) vilka anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande i första stycket på s. 25 som börjar med "Någon höjning" och slutar med "motionen 2110." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill emellertid peka på en egenhet i de regler som tillämpas vid prövningen av rätten till kommunalt bostadstillägg för pensionärer som måste anses uppenbart inkonsekvent och ekonomiskt försvårande för ifrågavarande grupp av egnahemsägare: Avkastningen av taxerade fastighetsvärden inom de skärpningsfria förmögenhetsbeloppen beräknas till 2 % men därutöver till minst 12 %. När skärpning inträder tillämpas således den i sammanhanget generella regeln, medan dessförinnan samma procentsats gäller som vid beskattning av fastighet. Denna läggs sedan ovanpå skärpnings 10 %.

Enligt utskottets mening kan det inte vara rimligt att fastighet skall anses avkasta det sexdubbla eller mer till den del åsatt taxeringsvärde överstiger ett visst och mot bakgrund av den senaste taxeringen t. o. m. synnerligen lågt belopp. Utskottet anser att förmögenhetsavkastning av fastighet i konsekvensens och rättvisans namn alltid borde beräknas efter de regler som skattelagstiftningen föreskriver, alltså även vid bedömningen av rätten till kommunalt bostadstillägg för pensionärer. Ett sådant arrangemang skulle på intet sätt hindra att avkastning av annat kapital än fastighet kunde beräknas för sig enligt nuvarande regler.

Oavsett att skattefrågor faller utanför socialförsäkringsutskottets kompetensområde vill utskottet här uttala den meningen att det även då det gäller skattereglerna finns anledning att se över möjligheterna till förbättringar av de egnahemsägande pensionärernas villkor. För åtskilliga kommer nämligen kommunalt bostadstillägg inte alls eller endast i oväsentlig utsträckning i fråga beroende på att de kommunalt bestämda högstabeloppen på många håll är relativt små och/eller på att åsatta taxeringsvärden kommit att bli exceptionellt höga som en direkt följd av uppskruvade markvärden. Särskilt i hårt exploaterade områden är det senare förhållandet för handen.. Där har den äldre bebyggelsen, där företrädesvis pensionärer residerar, kommit att värderas upp till orimligt höga nivåer. Följden har blivit en mycket påtaglig skärpning av beskattningen för från förvärvslivet utestängda, äldre människor i små ekonomiska omständigheter.

Utskottet delar den i motionen 2106 framförda meningen att man inte kan acceptera att äldre människor tvingas sälja sina egna hem eller sommarstugor på grund av värdehöjningar som fastighetstaxeringarna medför. I likhet med motionärerna menar utskottet att regeringen bör föreslå sådana åtgärder som begränsar de ekonomiskt menliga effekter som åtskilliga pensionärer drabbas av då de påförs en fiktiv inkomst genom upptaxering av det egna hemmet eller egna sommarstugan. En slutsats som ligger nära till hands mot bakgrund av vad utskottet här anfört i frågan är att förslaget torde behöva utmynnas i förändringar i såväl skatte- som socialförsäkringslagstiftningen.

Någon sådan höjning av de årsinkomster som skall gälla vid inkomstprövning av hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg och som föreslås i motionen 2110 är enligt utskottets mening inte nu motiverad med hänsyn

till att riksdagen så sent som i höstas och med verkan fr. o. m. den 1 januari i år beslutat att den reduktionsfaktor som skall tillämpas i fråga om inkomster överstigande inkomstgränserna skall utgöra en tredjedel i stället för som tidigare hälften.

Utskottet avstyrker därför bifall till sistnämnda motion.

dels att utskottet under 7 bort hemställa:

att riksdagen med anledning av motionen 1975:2106 i motsvarande del ger regeringen till känna vad utskottet anför;

Särskilda yttranden

beträffande avgiftsfritt bottenbelopp i vissa fall

1. av herrar Fridolfsson (m) och Nisser (m) vilka anför:

I den till socialförsäkringsutskottets betänkande 1975:11 fogade reservationen förordade vi utredning av frågan om ett avgiftsfritt bottenbelopp vid beräkning av egenföretagares och fria yrkesutövares egenavgifter. Som framgår av socialförsäkringsutskottets nu föreliggande betänkande har ärendet av riksdagen återremitterats till utskottet för behandling i anslutning till handläggningen av propositionen 92.

I denna proposition föreslås bl. a. borttagande av taket för socialförsäkringsavgifterna, mot vilket vi reserverar oss och vi yrkar i stället bifall till motionen 2106 av herr Bohman m. fl. i motsvarande del.

Vi har i detta sammanhang inte reserverat oss för utredning angående ett avgiftsfritt bottenbelopp för egenföretagare och fria yrkesutövare. Orsaken är att vi, sedan en ny komponent tillförts genom propositionens förslag om borttagande av taket för försäkringsavgifterna, av finansiella skäl tvingas prioritera.

2. av herr Westberg i Ljusdal (fp) som anför:

De betydelsefulla frågorna rörande socialförsäkringsavgifternas framtida utformning tillhör pensionskommitténs uppdrag. Sedan denna kommitté nu slutfört sina utredningar rörande sänkt och rörlig pensionsålder är den sysselsatt med utredningsarbete rörande bl. a. socialförsäkringsavgifterna. I detta arbete torde också ingå de spörsmål som aktualiseras i motionerna 760, 1207 och 1209 rörande åldersgränser och avgiftsunderlag m. m. Med hänsyn härtill finner jag det inte erforderligt att nu begära särskild utredning.

Jag vill emellertid framhålla betydelsen av att pågående utredningsarbete fullföljs skyndsamt. Flera problem rörande socialförsäkringsavgifternas framtida utformning för arbetsgivare, egenföretagare och löntagare har fått särskild betydelse genom de förändringar som under senare år gjorts av avgifternas nivå och konstruktion och en snabb översyn av gällande regler är nödvändig.

